

Autorskoppravna zaštita ne može se dodijeliti dizajnima samo zato što oni – uz uporabnu funkciju – imaju specifičan estetski učinak

Da bi mogli uživati takvu zaštitu, ti dizajni moraju predstavljati izraz izvornih djela

Pred Supremo Tribunalom de Justiça (Vrhovni sud, Portugal) vodi se postupak između društava Cofemel - Sociedade de Vestuário, SA (u daljnjem tekstu: Cofemel) i G-Star Raw CV (u daljnjem tekstu: G-Star), koja oba djeluju u sektoru dizajniranja, proizvodnje i prodaje odjeće. Taj se spor odnosi na poštovanje autorskih prava na koja se poziva G-Star, koji optužuje Cofemel da proizvodi i stavlja na tržište hlače od traper, sportske majice i majice s kratkim rukavima koje su kopije nekih od njegovih dizajna.

Zaštitu intelektualnog vlasništva zajamčenu pravom Unije uživaju, među ostalima, djela čijim su autorima – na temelju Direktive o autorskom pravu¹ – zajamčena isključiva prava davanja ovlaštenja ili zabrane reproduciranja njihovih djela, njihova priopćavanja javnosti i njihove distribucije. Usporedo s time, drugi akti sekundarnog prava Unije² osiguravaju posebnu zaštitu dizajna.

U tom kontekstu Supremo Tribunal de Justiça ističe da Código do Direitos de Autor e dos Direitos Conexos (portugalski Zakonik o autorskom pravu i srodnim pravima) dizajne uključuje u popis djela koja mogu uživati autorskoppravnu zaštitu, ali ne precizira izričito koji uvjeti moraju biti ispunjeni da bi određeni predmeti koji imaju uporabnu funkciju stvarno mogli uživati takvu zaštitu. S obzirom na to da o tom pitanju u portugalskoj sudskoj praksi i pravnoj teoriji ne postoji suglasnost, Supremo Tribunal de Justiça pita Sud, u biti, **protivi li se Direktiva o autorskom pravu tomu da nacionalno zakonodavstvo dodjeljuje autorskoppravnu zaštitu dizajnima ako je ispunjen jedan poseban uvjet, prema kojem dizajni moraju, uz uporabnu funkciju, proizvoditi specifičan estetski učinak.**

Svojom je današnjom presudom Sud na to pitanje odgovorio potvrdno.

U tom pogledu Sud najprije podsjeća na svoju ustaljenu sudsku praksu prema kojoj se „**djelom**” u smislu **Direktive o autorskom pravu može smatrati svaki izvorni predmet koji predstavlja vlastito intelektualno ostvarenje autora.**

Potom, Sud ističe da različiti sekundarni akti prava Unije uspostavljaju posebnu zaštitu dizajna, pri čemu predviđaju da se ta posebna zaštita može kumulativno primjenjivati s općom zaštitom predviđenom Direktivom o autorskom pravu. **Posljedično, dizajn se može u pojedinim slučajevima također kvalificirati „djelom”.**

¹ Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)

² Direktiva 98/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 1998. o pravnoj zaštiti dizajna (SL 1998., L 289, str. 28.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 44., str. 49.) i Uredba Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice (SL 2002., L 3, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 24., str. 45.)

S obzirom na to, Sud ističe da **zaštita dizajna, s jedne strane, i zaštita zajamčena autorskim pravom, s druge strane, ostvaruju različite ciljeve te su podvrgnute različitim sustavima.** Naime, zaštita dizajna služi zaštiti predmeta koji, iako novi i individualizirani, imaju uporabni karakter i masovno se proizvode. Osim toga, ona je namijenjena primjeni tijekom ograničenog vremena, koje omogućuje povrat ulaganja potrebnih za izradu i proizvodnju tih predmeta, a da pri tome pretjerano ne ograničava tržišno natjecanje. S druge strane, autorskoppravna zaštita, čije je trajanje znatno dulje, rezervirana je za predmete koji zaslužuju da ih se kvalificira djelima. U tom okviru **oddjela autorskoppravne zaštite predmetu zaštićenom kao dizajn ne smije ugrožavati ciljeve i djelotvornost svakog od tih dvaju sustava, zbog čega se kumulativna dodjela takve zaštite može zamisliti samo u određenim situacijama.**

Naposljetku, Sud objašnjava da **estetski učinak koji dizajn može proizvesti ne predstavlja relevantan element za utvrđivanje u pojedinom slučaju treba li taj dizajn kvalificirati „djelom” jer je taj estetski učinak rezultat subjektivnog osjećaja ljepote koji osjeća svaka osoba koja ga gleda.** Nasuprot tomu, ta kvalifikacija zahtijeva da se dokaže, s jedne strane, **postojanje predmeta koji se može identificirati s dovoljnom preciznošću i objektivnošću** i, s druge strane, da **taj predmet predstavlja intelektualno ostvarenje koje odražava izbor i osobnost svojeg autora.**

Posljedično, **okolnost da dizajni imaju, uz uporabnu funkciju, specifičan estetski učinak ne omogućava sama po sebi da se takvi dizajni kvalificiraju „djelima”.**

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293